

**A MAGYAR KÖZTÁRSASÁG NEVÉBEN**

A Szegedi Ítéltábla, mint másodfokú bíróság a Szegeden, 2007. évi szeptember hó 20. napján tartott fellebbezési nyilvános ülés alapján meghozta a következő

**Í T É L E T E T :**

Az emberölés büntette miatt a **vádlott** ellen indított büntető ügyben a **Békés Megyei Bíróság** - helyesen 2007. évi április hó 17. napján, nyilvánosan - kihirdetett **13.B.88/2007/9.** számú ítéletét **m e g v á l t o z t a t j a** az alábbiak szerint:

A Békés Megyei Bírósági Gazdasági Hivatalnál Bj.I/14/2007/10. szám alatt kezelt kés lefoglalásának megszüntetésére és megsemmisítésére vonatkozó rendelkezést mellőzi és **a kés elkobzását rendeli el.**

A vádlottat az elsőfokú eljárásban felmerült - helyesen - **182.142,- (Egyszáznolcvankettőezer-egyszáznegyvenkettő)** forint bűnügyi költségből - helyesen - **114.240,- (Egyszáztizennégyezer-kettőszáznegyven)** forint bűnügyi költség megfizetésére kötelezi.

Egyebekben az elsőfokú ítéletet helybenhagyja.

Az elsőfokú ítélet kihirdetésétől a mai napig előzetes fogvatartásban töltött időt a kiszabott szabadságvesztésbe beszámítja.

Megállapítja, hogy a másodfokú eljárásban a kirendelt védő díjával és útiköltségével felmerült **6.540,- (Hatezer-ötszáznegyven)** forint bűnügyi költség az állam terhén marad.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

**I N D O K O L Á S :**

A megyei bíróság a vádlott bűnösségét emberölés büntetében mondta ki, ezért 6 év börtönre, 5 év közügyektől eltiltásra ítélte és elrendelte kényszergyógyítását. A szabadságvesztésbe beszámította az előzetes fogvatartásban töltött időt, a bűnjelek lefoglalását megszüntette és azok megsemmisítését rendelte el. A bűnügyi költségből - a személyes költségmentességgel érintett rész kivételével - a maradó összeg megfizetésére kötelezte a vádlottat.

A megyei bíróság ítélete ellen fellebbezést jelentettek be:

- az ügyész a vádlott terhére, a fő- és mellékbüntetés súlyosítása, valamint az elkövetés eszköze, a kés elkobzása végett,
- a vádlott és a védő a büntetés súlyossága miatt, enyhítés érdekében.

A Szegedi Fellebbviteli Főügyészség átiratában és az ügyész a nyilvános ülésen számos, a tényállást érintő kiegészítést célzó indítványt tett, összességében fellebbezését fenntartotta.

A védő a nyilvános ülésen azt az álláspontot fejtette ki, hogy mivel védence „rögtönös” szándékkal cselekedett, cselekménye ezért közel áll az erős felindulásban elkövetett emberölés büntetéhez. Erre is figyelemmel indítványozta az enyhítést.

A fellebbezések minden irányban alaptalanok, de a másodfokú bíróság osztotta a fellebbviteli főügyészség kiegészítést célzó indítványait és az elkövetés eszközére vonatkozó érdemi indítványát.

\*\*\*

Az elsőfokú bíróság a bizonyítást a szükséges és lehetséges körben maradéktalanul lefolytatta, minek eredményeképpen túlnyomórészt - az ügy érdemét tekintve - megalapozott tényállást állapított meg, amely csupán kisebb kiegészítésekre szorul.

Az elsőfokú tényállás ugyanis kismértékben hiányos (Be. 351. § (2) bekezdés b) pont II. fordulata), ezt a részleges megalapozatlanságot a másodfokú bíróság a vádlott nyilvános ülésen előadott nyilatkozata, valamint az iratok tartalma alapján a Be. 352. § (1) bekezdés a) pontjára figyelemmel a következők szerint küszöbölte ki:

A sértetten ejtett szúrás bemeneti nyílása a sértett talpának - helyesen - síkjától felfelé mért 138 cm-re helyezkedett el (nyomozati 197. lapszám).

Az elkövetés eszközének, a késnek teljes hossza 32 cm, ebből a pengehossz 17,5 cm (nyomozati 129. lapszám).

A sértetten ejtett szúrás, úgynevezett szúrcsatornájának hossza 17,5 cm (nyomozati 235. lapszám). Ebből következően a kés teljes pengehosszában behatolt a sértett mellüregébe.

A sértett 175 cm magas és sovány testalkatú volt, (boncjegyzőkönyv adata) a vádlott 165 cm magas és 55 kg testtömegű volt (elsőfokú iratok 9. tárgyalási jegyzőkönyv 8. oldal).

Nyilvánvaló elírással került továbbá rögzítésre a vádlott némely megbetegedése és gyógyszereinek elnevezése is, mert a vádlott - helyesen - hypercholesterinaemia (magas koleszterinszint), colitis ( vastagbélgyulladás) és syncope (ájulás) megbetegedésben is szenved és egyik gyógyszere írásmódja - helyesen - Medazepam. A vádlott egészségi állapota tovább romlott, daganatos betegsége kiújult.

Egyebekben az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás mindenben megalapozott, amely a most eszközölt kiegészítésekkel vált teljes mértékben irányadóvá a másodfokú felülbírálat számára.

Ami az elsőfokú bíróság által lefolytatott eljárás törvényességét illeti, szükségtelenül figyelmeztette a sértett gyermekeit tanúkénti kihallgatásuk alkalmával a Be. 82. § (1) bekezdés c) pontjában írtakra, mert ezen indok (a titoktartási kötelezettség) értelemszerűen fel sem merült. A tanúk vallomására, mint bizonyítékra azonban ennek nem volt kihatása, ezért csupán a most írt eljárási szabálysértés jelzésére szorítkozott a másodfokú bíróság.

Az viszont már érdemi eljárási szabálysértés, hogy az orvos és elmeorvos-szakértőket olyan tényekre is kihallgatta az elsőfokú bíróság, amikről a szakértők a vádlott meghallgatása alkalmával szereztek tudomást, így azt ők közvetítették a bíróságnak (9. tárgyalási jegyzőkönyv 15. oldal). A Be. 108. § (8) bekezdése értelmében ezek nem használhatók fel bizonyítékként és a másodfokú bíróság álláspontja szerint, sőt ilyenre a szakértők meg sem lettek volna hallgathatók, ezért az eljárási szabálysértést a másodfokú bíróság jelezte.

Az elsőfokú bíróság megfelelő elmélyültséggel foglalkozott a bizonyítékokkal. Helyesen utalt arra az elsőfokú ítélet indokolásában, hogy a vádlott valójában nem érezte magát bűnösnek, hiszen a tárgyalás során ugyan akként nyilatkozott, hogy

részben bűnösnek érzi magát, de ténybeli előadása ezzel ellentétes volt; valójában semmilyen, a bűnösségének elismerését megalapozó tényről nem adott számot. Mindenben helyes, iratszerű és logikus indokokkal foglalt állást abban az elsőfokú bíróság, hogy az ítéletben írt alkoholos befolyásoltság alatt volt és cselekményét be nem ismerő vádlott esetében kizárólag a bűncselekmény tárgyi oldalának jellemzői vizsgálata után lehetett állást foglalni a bűnösség kérdésében (BH 1997. évfolyam 565. számú jogesete).

Ugyanakkor az elsőfokú bíróság nem foglalkozott részletesen az erős felindulás, illetve a jogos védelem, valamint a tudatszűkült állapot kérdéseivel, annak ellenére, hogy ezen körülmények az eljárás során felmerültek.

Mindazonáltal nem tévedett, mikor ezekben a kérdésekben nemlegesen foglalt állást, azzal, hogy a vádlott javára ezek a bűnösségre, illetve a büntetés kiszabására is kihatóan nem értékelhetők.

A beszámítási képességet kizáró vagy korlátozó tudatbeszűkült állapottal kapcsolatban az állapítható meg, hogy az önhibájából eredő, ittas állapotban lévő vádlott tudatbeszűkült állapotát előidéző külső, vagy belső körülmény nem volt észlelhető, szokványos részeg állapotban volt, e tekintetben indokoltan foglalt nemlegesen állást az elsőfokú bíróság.

Ugyanez a helyzet a jogos védelem tekintetében is. A vádlottat a cselekménye kifejtését közvetlenül megelőzően a sértett részéről nem érte olyan jogtalan és közvetlen, az életét vagy testi épségét sértő vagy fenyegető támadás, mely másként nem lett volna elhárítható.

Irányadó abban is az ítélkezési gyakorlat, hogy az erős felindulásban elkövetett emberölés esetében az indulatnak méltányolható okból kell származnia, és ebből szempontból vizsgálni kellett az elkövető és a sértett között fennálló érzelmi viszonyt, valamint a korábbi és az elkövetést közvetlenül megelőző cselekményeket és ezek ismeretében kellett állást foglalni abban, hogy az egyébként éplélektani alapon kialakult intenzív indulat az elkövetőn kívül álló ok hatására jött-e létre és az erkölcsileg bizonyos fokig menthető-e vagy sem (BH 2001. évfolyam 461. számú jogeset). Ebben a kérdésben helyesen foglalt nemlegesen állást az elsőfokú bíróság, melynek indokait a másodfokú bíróság azzal egészítette ki, hogy az eljárásban nyert bizonyítékokból nem vonható le megalapozott következtetés arra, hogy a vádlott olyan mértékű erős felindulásban volt a cselekmény elkövetésekor, amely éplélektani alapon kizárólag a sértettnek felróható magatartás következtében, erkölcsileg valamely fokban is menthető okból származott volna. Az elkövető indulatának kialakulásában az önhibából eredő ittasságnak szerepe volt, és a sértett

Bf.II.214/2007/8.

kifogásolható magatartásának objektív súlya nem áll arányban az elkövető magatartásával (BH. 2002. 214.).

Abban is irányadó az ítélkezési gyakorlat, hogy az ittas, kölcsönösen veszekedő felek között a jogos védelem kérdése gyakorlatilag fel sem merül. Megjegyzendő, hogy az egyébként pusztá kézzel a vádlottat „meglegyintő” sértett korábbi kocsmai rugdosódása sem készíthette ilyen elhárító cselekmény kifejtésére a vádlottat. A jogos védelem tehát a jelen esetben ugyancsak nem állapítható meg a vádlott javára.

Következésképpen a most felhívott három, lényegesen enyhébb elbírálást, vagy akár büntetlenséget biztosító anyagi jogi körülményekre a védelem eredménnyel nem hivatkozhatott. Megjegyzi ugyanakkor a másodfokú bíróság, hogy egyetértett a védelemnek a rögtönös szándékra vonatkozó okfejtésével, ám az értelemszerűen a beszámítási képességet nem érintő, csupán a cselekmény tárgyi oldalán mutatkozó, a bűnösség szempontjából irreleváns körülmény, mely önmagában nem alapozza meg a privilegizált eset megállapíthatóságát. A rögtönös szándék szintén nem zárja azt ki, hogy az elkövető a cselekmény pillanatában kívánja az eredmény bekövetkezését, akkor sem, ha ezt utóbb megbánja. A tárgyi oldal, a szúrás mélysége, intenzitása pedig azt támasztja alá, hogy a sértett halálát kívánva valósította meg a vádlott a cselekményt.

A megalapozott tényállásból tehát helyesen következtetett az elsőfokú bíróság a vádlott bűnösségére és a bűncselekmény minősítése is törvényes, és nem tévedett az elsőfokú bíróság az egyenes szándék megállapításakor sem.

A bűnösségi körülményeket helyesen vette számba az elsőfokú bíróság, melyeket a másodfokú bíróság a vádlott nyilvános ülésen tett nyilatkozata alapján csupán azzal egészített ki, hogy egészségi állapota rosszabbodott, daganatos megbetegedése kiújult. Ugyanakkor nyomatékosan vette figyelembe a most írt körülményen túl enyhítő körülményként a szintén ittas sértett közreható magatartását, és azt az állandó feszült állapotot, amit egészségi állapotának hosszú éveken keresztül nyomon követhető romlása okozott.

Ezekre is figyelemmel nem tévedett az elsőfokú bíróság, amikor úgy ítélte, hogy a büntetési tétel alsó határát egy évvel meghaladó mértékű szabadságvesztés megfelelően szolgálja a Btk. 37. §-ában írt büntetési célokat. A cselekmény jellegére, az elkövetés körülményeire és a vádlott személyiségére figyelemmel a mellékbüntetést is helyes mértékben határozta meg. A másodfokú bíróság álláspontja

az, hogy a kiszabott büntetés súlyosítása, de enyhítése sem indokolt, mert az a fő- és mellékbüntetés tekintetében egyaránt arányos.

Abban azonban tévedett az elsőfokú bíróság, hogy a szabadságvesztés végrehajtási fokozata tekintetében a Btk. 45. § (2) bekezdésének felhívásával, az eggyel enyhébb végrehajtási fokozatra utalt, mintha azt alkalmazta volna. Valójában a Btk. 42. § (2) bekezdés b/2) pontjában írt fegyház kiszabására csupán a Btk. 166. § (2) bekezdésében meghatározott, az emberölés súlyosabban minősülő eseteiben kerül sor. Az elsőfokú bíróság helyesen az emberölés büntetnének alapesetében mondta ki a vádlott bűnösségét, ezért a börtön kiszabására a Btk. 45. § (2) bekezdésének alkalmazása nélkül a Btk. 43. § a) pontja szerint volt törvényes lehetőség. Ezért a már említett jogszabályhely felhívását mellőzte a másodfokú bíróság.

A bűnjelekről zömmel törvényesen rendelkezett az elsőfokú bíróság, kivéve az elkövetés eszközét jelentő kést, hiszen irányadó abban az ítélkezési gyakorlat, hogy a teljesen értéktelennek nem tekinthető elkövetési eszköznek a Btk. 77. § (1) bekezdés a) pontja szerinti elkobzása indokolt (BH 1987. évfolyam 333. számú jogeset II./ pontja). Ezért a késre vonatkozó rendelkezést ekként megváltoztatta.

A kifejtettekből következik, hogy a büntetés súlyosítását, de enyhítését célzó fellebbezések sem vezettek eredményre, eredményesnek bizonyult viszont az ügyésznek a késre vonatkozó fellebbezési indítványa, ezért a másodfokú bíróság az elsőfokú ítéletet a Be. 372. § (1) bekezdése alapján megváltoztatta, és helyes számítással megállapította az elsőfokú eljárásban a felmerült bűnügyi költséget. Egyebekben az elsőfokú ítéletet a Be. 371. § (1) bekezdés I. fordulata alapján helybenhagyta.

A Btk. 99. § (1) és (2) bekezdése alapján számította be a szabadságvesztésbe a további előzetes fogvatartásban töltött időt, a Be. 381. § (1) bekezdése alapján figyelemmel a Be. 338. § (1) és (2) bekezdésére, megállapította a másodfokú eljárásban felmerült bűnügyi költséget azzal, hogy az a vádlott személyes költségmentessége folytán az állam terhén marad.

Az ítélet elleni fellebbezés lehetőségét a Be. 386. § (1) bekezdés zárja ki.

S z e g e d, 2007. évi szeptember hó 20. napján

|                                |                        |                        |
|--------------------------------|------------------------|------------------------|
| Gyurisné dr. Komlóssy Éva s.k. | Dr. Katona Tibor s.k.  | Dr. Mezölaki Erik s.k. |
| a tanács elnöke                | a tanács tagja, előadó | a tanács tagja         |

Bf.II.214/2007/8.

Ez az ítélet és a Békés Megyei Bíróság 13.B.88/2007/9. számú ítéletének a jelen ítélettel meg nem változtatott része a mai napon jogerős és végrehajtható.

S z e g e d, 2007. évi szeptember hó 20. napján

Gyurisné dr. Komlóssy Éva s.k.  
a tanács elnöke